

MAGYAR VIDÉK.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik: minden Szombaton.

Hirdetések

négyzet centimetryni tér szerint számítatnak. — Egyszeri belkiadás: ára minden négyzet centiméterért 1 krajczár. — Helyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőknek kedvezményben részesülnek.

Nyitl tér petisoronként 10 krajczár számítatlik.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 4 ft.
Félévre 2 ft.
Negyedévre 1 ft.
Egy szám ára 10 kr.

A lap kiadóhivatala Nobel Armin könyvkereskedésében van, hová az előfizetések küldendők, s minden egyéb küldemény is csak oda czimezendő.

Visszapillantás.

Egy éve immár, hogy a „Magyar Vidék” meg lett inditva.

Nem nagy idő ugyan egy év az idők folyamánban, — de egy vidéki lap életében mindenesetre oly időszak, melynek végén vissza lehet, vissza szabad pillantani a múltra arra, a mit tettünk és arra, a mit akartunk, de a mi totté nem váltott.

Mint t. olvasóink tudják, a „Magyar Vidék” mint tisztán szépirodalmi képes lap lett meginditva, mint oly lap, mely a vidéken élő s pályájuk kezdetén álló írónak s leendő írónak meg akarta adni az alkalmat, hogy szellemi termékeiket a közönség előtt bemutatassák.

Azért neveztetett el lapunk „Magyar Vidék”-nek.

Lapunk eleinte csak annyiban bírt helyi jelleggel, amennyiben itt Pápa nyomtatott s látott ki s elvett helyi híreket is hozott. Lapunk nem Pápa és vidéké, hanem a magyar vidéké volt.

Vajjon helyes volt-e az ilyen lap megteremtésének az eszméje? azt megítélni reánk, kik csak utódjai vagyunk a megalapítóknak részben annyival is inkább tartozhatik, mennyiben mi ezen kérdéssel már akkor is behatóan foglalkoztunk, a mikor a „Magyar Vidék” című lap még nem létezett. Foglalkoztunk azaz a kérdéssel, melyet egy jeles fővárosi író, — György Aladár — is tett tanulmányai tárgyára: vajjon helyes-e s ndvös-e az irodalom fejlődésére nézve, ha az irodalmi férfiak a fővárosban összpontosulnak, ha az irodalmi mű-

ködés centralizálva, a metropol által monopolizálva van.

ÉS azt találtuk, hogy nem ndvös, de sőt sok tekintetben káros is. Káros, mert az irodalom ott kellően nem fejlődhetik, az írók száma nem gyarapodhatik, a hol csak a fővárostól várják az ndvösöset, ahol maguk a fővárosi írók is nagyrészt bizonyos nemével a büszkeségnek és toll-aristokrátiának tekintenek le a vidéken élő kollégákra, kikben talán megvan minden, a mit u. n. írótól mainap követelnek, de a kiknek csak az az egy epitheton hiányzik: fővárosi. A kinek azután azok között a vidéki írók között szívén fekszik az ügy s főleg, a ki írói deszágygyal bír, az a fővárosba iparkodik, a kit pedig polgári állása, szerénysege vagy egyéb körülmények visszatartanak, az rendszerint homo obscurus marad az irodalom terén. Vannak kivételek, de ezek folotte ritkák.

Ily viszonyok között a „Magyar Vidék” lendíteni akart valamit a dolgon, alkalmat s teret akart nyújtani a vidékieknek is a működésre, de az általánosán uralkodó nézet és divat ellenében nem tudott győzedelmeskedni, mint vidéki lap nem tudott hasonló fővárosi vállalatokkal versenyezni, mert a magyar népben, még a közeposztályban sinés meg az, a mi a németet, a francziát jellemzi: a nemzeti irodalom anyagi pártolásának és istapolásának hajlama. Miért is törődnek a laikus a vidéki írók buzdításával és serkentésével? Hisz még oly kevesen tudják felogni azt az igazságot, melynek minapjában, Jókai-ünnep alkalmával, a rendező-bizottság elnöke Gyurácz Ferencz ur adott kifejezést, hogy t. i. az a nemzet,

melynek irodalma van, nem halhat meg soha.

A „Magyar Vidék”-nek is meg kellett tehát változtatnia eredeti tervét, ha meg akart élni. Le kellett lépnie a tisztán irodalmi álláspontól, a hová eleinte elhelyezkedett, s fel kellett vennie részben a lokális jelleget. De ennek részben. Mert lévén városunkban egy régibb lap, mely a helyi érdekeket kellően képviselhetette, a „Magyar Vidék” mint részben helyi érdeklő lap legfeljebb az ellenőri szerepet vallhatta magának. S ezen szerepéhez, a mennyire lehetett, hí maradt. A többszöri szerkesztőcserének a lap tulajdonképeni irányára nem volt befolyása. legfeljebb a czél előréssére szolgáló eszközök és módok változtak, — a czél azonban az maradt.

ÉS a czél ezental is a régi fog maradni.

A „Magyar Vidék” ezental is nyiltan megfogja mondani, a mit rossznak s a mit jónak talál, a sajtó vezérelveit: az igazságot, igazságosságát és részlehaljaltaságot mindenkor szem előtt tartva. Ezen ösvényen haladva nem gondolunk azokkal, kiknek lapunk létezése általában nincs nyitkre; nem azokkal, kik személysékedésből lapunkon ezt is, amazt is kifogásolják, és nem fogunk törődni azokkal, kik az igazság súlyával fejen találva, kigyót-békát kiáltanak a szokimondó journalistára

A „Magyar Vidék” nem áll semmi felekezet, semmi párt, semmiféle clique szolgáltatában: a „Magyar Vidék” nem tömjénez senkinek, de passzióból nem is ndöz senkit. A „Magyar Vidék” előtt mindenki egyenlő, bármely felekezethez vagy pártához is tartozzék. Ezen kijelentésünk nem akar czélzás lenni. E

T á r c z a:

A türelem rózsát terem.

— Rajz. —

Ede szép fiatal ember volt. Az a halovány arcz, azokkal a kék ábrándos szemekkel s kis bajuszszal, hány amazonnak vitte el éji nyugalmát.

De ő nem törődött a titkon sóvárgókkal. Volt egy lánykája, az volt neki mindene. S ő is volt valakinek mindene. Legalább Erzsike azt mondta neki több ízben, a mikor egyedül voltak. Mert bizony előfordult az is.

Ha Erzsikének a színházban nem volt semmi teendője, kiültek kertjük lugosába s elmerültek egymás tekintetében.

Erzsike a boldog, naiv lányka, Ede keblére hajta piczi szöke fúrtá fejcséskjét, Ede pedig átölelte kedvese hajlékony derekát s így áltek a vad szőlő indái között.

Kis szellő susogtatá a lugos leveleit, de a boldog szerelmesek nem hallották s nem éreztek mást, csak szívük dobogását s kebleik tüzét.

Hosszú ideig nem szóltak semmit; ez a szerelmesek legkedveltebb beszéde. Ede azonban azt találta gondolni, hogy a jóból is sok, a mi sok, tehát így zavará a csendet:

— Erzsike . . .

— Erzsike feltekintett barna szemeivel, lesve a további szavakat,

— Szeretem önt . . .

— Én is önt . . .

— De ez még nem mind, most jön csak a java — mondá Ede mosolygva.

— Legyen enyém Isten s világ előtt; legyen nőm! . . .

Erzsike mosolygott, s piczi ajkai ily szavakra nyiltak:

— Ugyan mit gondolna felőlünk a világ. Az öreg anyók azt mondanák házasságunkra: „no ugyan korán kezdik. Összesen sem töltöttek be 40 évet s már házások. Mire együtt 46 évet töltöttek be, már özvegyek . . . természetesen szalmaözvegyek.” Várjon . . . várjon még pár évig.

— Oh! de mikor oly rosszul esik a várás.

— A türelem rózsát terem.

A felvilágosulatlan árva (szélei elhaltak) Erzsike égbe kiáltó bűnnek képzélé 16 éves korában férjhez menni. Ezért utasítá vissza Ede ajánlatát.

— Csak egy feltétel alatt várok, ha foglalót ad.

— Foglalót . . . hahaha . . . nos mi legyen a foglaló „kellner” ur?

— Ez.

Egy édes csattanás; boldog mosoly az egyik részről; a másíkról pedig könnyek . . . könnyek, melyeknek forrása két gyémánt, az Erzsike szemei.

Erzsikének ez volt első csókja (nem számítva

a kézesókat) s így nem vehetjük rossz néven a naiv lánykától, hogy sirva fakadt.

A batist kendőcske ugyancsak átázott s a könyvek még folyton peregték le Erzsike arczán s teste rázkódott a fuldokló zokogásban.

Ede pedig azon öntudatban, hogy bűnös, ott állt előtte lesujtva, szóltalanul.

S újra együtt voltak. Most nem a lugosban, hanem a füstlőgő vonat előtt.

Ede egyik kezében kézi táskáját tartá, másikában pedig egy reszkető bársony kezét szoritgatott. Oly boldogok voltak, hogy még láthatták egymást.

De a mogorva portás, kinek semmi érzése sinés a nemes érzelmek iránt, harmadikat csengetett. Ede megcsókolta az annyit szoritgatott kezét, felugrott egy II-ik osztályu kocsiira, a konduktor becsapta utána az ajtót, egy hosszú fitty s a vonat dűbörögve hagyta el a pályaudvart.

Erzsike szemei megtelek könnyekkel s addig nézett a távozó vonat után, míg az a horizontról le nem tűnt.

Elhagyatva, egyedül állt a színház előtt Erzsike. Azaz csak úgy egyedül, hogy körülötte nem forgoláltak a férfiak. S ő örült ennek. Egyedül szeretett lenni. Gondolatai ilyenkor messze szálltak. Egy ifju-

megjegyzést szükségesnek tartottuk, mert hozzá vagyunk már szokva, hogy ellenfeleink minden sorunkban, minden szavunkban rosszakaratú célzást keresnek. Mi békében akarunk élni mindenivel, mert meg vagyunk győződve, hogy a sajtó, — főleg a vidéki — csak akkor töltetheti be nemes és magasztos hivatását, ha képviselői egymással kezét fogva, egymást istápolva, egyesült erővel munkálkodnak, s mindég a tisztesség, igazságosság határain belül s minden irigységtől s kicsinyes szenvedélyeskedéstől menten maradnak. Mert hát hogyan kívánhatja a sajtó, hogy a közönség tisztességes, részrehajlatlan stb. stb. legyen, ha maga épen az ellenző qualificáltabb bír? A sajtó képviselői ne legyenek zsembs vénasszonyok, pörlekődő kofák, hanem komoly és higadt gondolkodású férfiak. Ha nézetkülömbőség esetén összeszólalnak, víttassák meg a dolgot úgy, mint művelt, illetet ismerő emberekhez illik.

Mai nap egy a fővárosi, de különösen a vidéki sajtóban oly hanggal találkozunk, mely től undorral el kell fordulnunk; mert hát mi lehet undorítóbb, mint ha u. n. művelt emberek egymást a közönség előtt szidják s szellemileg pofozzák? Ez már kinövés, és pedig veszedelmes kinövés a sajtószabadságnak, s a reakció kedvelve vigyorgatja fogait, mert ez víz az ő malmára.

De hagyjuk ezt. Kimondtuk véleményünket sine ira et studio. Visszapillantást, elmékedést tartottunk a „Magyar Vidék” megalapításának első évfordulóján, hogy álláspontunkat a t. közönséggel megismertessük.

Egyebet nem akartunk. Ezeket mondtuk akkor, mikor lapunk egy éves volt. Most sem mondhatunk egyebet. Ha lapunkat a városra nézve fölöslegesnek nem tartják, úgy iparkodni fogunk, hogy azt a házagot, melyet betölténie kell, be is töltsé.

Nem fogunk időt, költséget kimélni, csak-hogy olvasó közönségünket kielégíthessük.

Előfizetőinknek, a kik hirdetési rovatunkat igénybe kívánják venni, rendkívüli kedvezményeket nyújtunk, amennyiben bizonyos számú hirdetéseket csak a bélégdíj megtérítése mellett ingyen igtatunk be lapunk hasábjába, miáltal városunk iparának és kereskedelmének szolgálatot véltünk tenni.

Lapunk árát október 1-től 4 frtra szállítottuk le, s ez oly ár, mely mellett a kevésbé tehető polgárok is azon helyzetbe jutnak, hogy érdekeiket előmozdító és védő helylapot tarthassanak.

Hogy az előfizetési módokat is könnyítsünk, ezentul havi előfizetéseket is nyitunk.

Előfizetési feltételeink:

Egy évre 4 frt.
Félévre 2 frt.

hoz röpültek sóhajai, ki állást találtván H helyiségben, távol kelle tőle lennie.

— De szende kis leány, szeretném ismerni — mondá egy fiatal ur szomszédjához, a mint a színház mellett elhaladtak.

— Bemutathatom.

— Szépen kérem.

S Gerő be lön mutatva Erzsikének. Erzsike tartózkodott elfogadni Gerő hízlgő bókijait s türelmetlenül várta az öltözködés idejét. Végre eljött az is, de úgy látszik már későn. Erzsikének mindinkább tetszettek Gerő hízlgő szavai. Emelték húságát s kaczer lön. Az előbb elhagyottat lánynak mindig volt udvarlója.

Ismétly vonat robogott a pályaudvarba. Egy II-ik osztály kocsiból kilépett a halvány Ede. Körültekintett a pályaudvarban, nem látja-e Erzsikét. Nem volt ott. Valószínűleg dolga van — gondolá Ede s megkötözöttet léptekkel sietett lakására. Oda haza sem volt. Ment a színházhoz s ott látta kicsikéjét Gerő karján oldala mellett.

Ede cseppet sem boszankodott ezen. Hisz oly szentül meg volt győződve Erzsike szerelméről, no meg Gerő iskola pájtása volt neki, csak nem fog kedvesével galibákat csinálni.

Haza érkezve asztalhoz ültek s thea mellett elcsevegtek.

Negyedévre 1 frt.
Egy hónapra 35 kr.
A hirdetési kedvezmények az előfizetési idő tartamától függnek.
Pápan, 1881. január 1.

„Magyar Vidék” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Nyilt levél

egy ngyvtelenhez.

Tisztelt Collega Ur!

Motto: „Erősítetek meg a népben a hitet, erkölcsöket, akkor nem kell a magyar parlamentben vitatkozni, hogy kötele vagy nyaktiló?” Mert nem lesz több kötele vagy nyaktilóra való.” M. J.

Legutóbbi becses soraimban hoztam intézett kérelme minden esetre hízlgő rám nézve, de mégis tartózkodva fogtam annak teljesítéséhez; mert, ha közlendő nézetem kegyednek mérvöld is lenne, kérdéses, vajlon t. szerkesztő ur is méltáttá-e azokat a közlésre és általában érdemes lesz-e soraimmal a t. olvasó közönség elő állítani? Ha igen, úgy nem bánom, megkezdem themám fejtegetését, de ne csundálkozzék, ha e sorokat olvasva azt venné észre, hogy nem sokkal többet tud, mint annak előtte.

Valamint az orvos a test egészségéről és testi szervek összhangzatos működéséről gondoskodik, ugy a nevelő a lélek épségét és a kedély nyugalmát tartozik ápolni s megőrizni. — Nemde e azon pont, mely kegyednek levelemben annyira feltűnt és melyek bővebb magyarázatát kérte? Azonnal hozzá fogok, de engedje meg, ha a világság kedvéért egy kissé hosszadalmas leszek. Tán nem lesz felesleges azon meglátározással kezdeni, mit nevezünk nevelésnek?

Nevelés alatt értem a nevelőnek növendékével szemben azon eljárását, mely az ebben meglevő érzelme akarat és eselekvés erejét ugy kiképeze, hogy ez felszabadulván e szűkebb körü hatás alól, nemcsak magának és övéinek, de az egész emberiségnek üdvére lehessen, saját boldogságának előmozdításánál az egész társadalom boldogsága lebezerj szembe előtt. Ha e meglátározás igaz, lássuk mennyiben felel meg neki a mai gyakorlat.

Minden szülő, szegény mint gazdag, művelt, mint tudatlan, kedvező, vagy kedvezőtlen viszonyok között bizonyára eleve gondoskodik gyermekeinek jövőjéről, mert ez a legszentebb családi kötelesség. „A házassól felek szerződésében rejlik az együttes a boldogságra képessé az iránt fogékonyúvá tenni,” mondja Mendelssohn. Ezt mondom meg is teszi minden szülő, de vizsgálva ezen eljárásuk mikéntjét, elmondhatjuk Heuvelvel. „Aber fragl mich nur nicht wie?!” Csundlátos és mégis, mivel mindennap így látjuk majdnem természetesnek látszik, hogy minő különfélek és tévesek e téren a nézetek.

Az egyszerű paraszt mindenkép törekszik, hogy fiából ne paraszt, hanem legalább mesterember legyen. A mesterember (iparos) ismét nem elégszik meg azzal, hogy fiának mesterségét adja örökségül, az arra törekszik, hogy azt kereskedővé tegye. A kereskedő pedig rendszerint tudomány pályára szánja utódját, nem vizsgálva, vagy legalább nagyon ritkán annak erre megkívánt képességeit meg kell vallani, hogy ez eljárás minden esetre haladást tanusit, vagy ha azt nem is, legalább a szülők gondosságáról tanuskodik. Ez azonban az ugynevezett

paedagogiai utilitarizmus, haszonelvű nevelés, hol „a voltaképeni jó helyébe csatlógó hatások utáni kapkodás, paedagogiai bölcsesség helyébe észszerűen idomító okosság lép. Az utilitarizmus iparkodik növendékeinek az életben kellemes életet, nyugodt bonivant itléletet szerzeni, isten és emberiségre való minden tekintet nélkül.” Ezen elv követő egy nevezetes tényező fejletlenk számításukból, mert minden törekvésük csak a materialis helyzetre vonatkozik és csak az ember érzelki vágyait elégíti ki, mindezzel csak azt nyerték, hogy gyermekeinket elláttuk azzal, mi nekik a mindennapi élet anyagi szükségleteit fedezi.

Nincs az emberben egyéb semmi, mi szinte vágyait kielégítését követelhetné. — Nem kellene az embert ép úgy szemlenni táppal is ellátni néhez útjára? — Mivé lesz az olyan ember, kit tejjel, mézrel tele házban elhelyezünk, ha nem gondoskudunk arról, hogy lelki képezelet és vágyai is nyerjenek megfelelő tápanyagot?

Mivé lesz? Beteggé lesz, lelki betegé, mi határában tétét is megfontja. Ha igaz az, hogy tunya testben, tunya, tétlen lélek lakik, ugy bizonyára igaz az is, hogy beteg lélek, iz gatató, vagy buskomor kedélyállapot testi erőket is csökkenti, ha tönkre nem teszi. Így van ez az erkölcsi világban a testi ápolás és anyagi jólét, lelki erő és egyéni hatalom nélkül csapodárságra, kaczeriségre vezet, valamint a szellem művelése a test éhanyagolása mellett cynismus.

Kell e szerint minden szülőknek, minden nevelőknek gyermekei vagy növendékeinek lelki épségéről és kedély nyugalmáról gondoskudni?

Mi az, a mellekünk épségét, és kedélynyugalmunkat megadhatja? — Nem hiszem, hogy tévedek, ha azt állítom, hogy azon öndudat, mely minden tekintetben számot tud adni eselekedeteiről; nemcsak, hanem, ha kell, dacolni is tud a sors csapásaival, sőt, mi tán még több erőt igényel, a kedvező körülmények csábjaitól sem ragadtatja el magát, vagyis: ép lelke, nyugodt kedélye csak annak lehet, ki mindenütt és mindenben emberi méltóságához illően viseli magát, soha nem alácsundodik az állatiassággá, de nem is akar emberről több lenni.

Miképp szerhezjük és adhatjuk meg gyermekeinknek az ily kedélyállapotot?

Bélatom én, hogy ennek egy elméleti meghatározása, mint gyakorlati kivétel felette nehéz, de mégis igyekezn fogok azt teltségem szerint röviden megfjeitni.**)

1) Mindenekelőtt szükségesnek tartanám, ha vendékeinknek tiszta vallásos érzelmet oltanánk szívükbe. Mert ugy hiszem alapulon az érzelme, akár hitágazatokon, akár lecséleti sarkalaton — ez azon érzelme, melynek folytán eselekedeteink soha nem fognak a jóval ellenkezni. Egyedül ez adhatja meg ama lelki békét, mely mindenkor cherub gyuanát örökös szívnk pítvarában, hogy uba az önzés, az emészta szenvedély, az érzelki kéjgyönyör, az irigység és tétlen cundlókültség be ne hatolhassanak. „A hol vallásosság van, ott ember állat és az egész mindenség szeretetik” (Jean Paul)

2) Szoktassuk növendékeinket folytonos munkásságra, oly munkásságra, melynek végeztével örvendhessenek a hasznos eredmény tudatán. — A tétlenség, a szeszély szerinti és haszontalanokkal való foglalkozásban rejlik a kedélybetegség méregölő magva. — „Munka után cdes a

*) Beerwaldsky J. „A nevelés gondolata.”
**) Dr. Klekne ily trányu cikke nyomán.

— Most már biztos állasom van, most már megszakalósodtam, most már összesen 46 évet teszünk ki, most már légy enyém Isten s világ előtt.

És Erzsike ismét mosolygott s azt felelé:

— Legyen türelmes. A türelm rózsat terem.

De most nem azért inté türelmre kedvesét, mint három évvel ezelőtt. Nem azért, mert az öreg anyókák nyelvhegyre vennék házasságukat, hanem másért.

Az értelmes olvasó sejtethi hogy miért.

Ede anyai ágróli nagybátyja egy szép napon meghalt. A nagy vagyonnak egyik örököse volt a mi Edénk is. Örökségét felveendő K . . . ba utazott.

Mig Ede távol volt, Erzsike életében nagy változás mont végbe. Palotába költözött. Egy palotába, melynek padlatán azon tudattal léphetett, hogy az övé. A nagy elődében nagy díszíté em dolgoztak a munkások s egy udvari szobában, egy fehér atlasz ruhát varrtak.

Egy héttel erre, a nagy templomban gyujtogatták a csillárokat s gyertyákat.

Egy időben a gyertyagyujttással, a vonaton érkezett meg egy szerencsés ifju, ki azon hiszemben tért vissza a fővárosba, hogy azt mint boldog férj hagyandja el.

A nagy templom előtt hosszú kocsisor állott

meg. A kocsiból feleket salonruhás urak, s fehér ruhába öltözött hölgyek léptek ki és mentek a templomba. Az első pár a főoltár lépcsőin állt meg.

E pillanatában egy halvány fiatal ember lépett a templomba s a főoltár felé tartott.

Mint egy szobor állott meg az oltár előtt s arca kinosan vonaglott e szavak hallatára:

Holtomiglan, holtomiglan!

Miért okozták ez igonytelen szavak oly hirtelen változást e fiatal emberben?

Igen, ezek igonytelen szavak, de mikor azokat Erzsike mondta.

Mikor az új házaspár a templomból kilépett, a halvány fiatalember a fiatal asszony mellé került s ezt mondá neki halkán: „A türelm rózsat terem.”

Az új asszony elsápdnt. Gyorsan kocsibaült s elhajtott boldog férjé oldala mellett.

Edénk pedig (mert ő volt a halvány fiatal ember) vikkére költözött és borba ölé bánatát.

Ott luzattá magának a falu koresmajában a barna muzsikuskóttól a legbátatosabb nótákat.

— Hadd el Gazi komám — ordítá a primásnak miialt ő a postástól kapott levelet átolvasá. A levélben csak ez állott: Erzsike bűnösnek érvé magát, sajátkezüleg vetett véget életének. Bocsanatott öntől Erzsikének.

— Hadd Gazi, hízd — ordítá Ede s kezévé véve a boros palaczkot, rekedt haugon kiáltá: „Hej! a türelm rózsat terem”
Tárnoki W. József.

nyugalom" — azért nem kell ám töltök a világ minden örmeit megvonni, hadd élvezze azokat azon örvendési tudatban, hogy isten a világot teremténiért örömeire teremtette, — és a rossz csak az emberek által hozatott bele, úgy majd óvakodni fognak azt saját vétkökkel szaporítani.

3) Neveljük gyemekeinket vagy növendékeinket olyképen, hogy minden eszelekedetük rugója az állhatatossággal párosult becsületesség legyen. Mivel azonban a becsületes eszelekedésre nem elégőséges az alkalmi akarat, igyekeznünk kell, hogy azok jó eleve általános érvényű igazságok birtokába juthassanak melyekről úgy meg legyenek győződve, mint saját létükről. Minden, mi az így elsajátított elvekkel meggyezik, jó és igaznak tekintendő, az ezeken alapuló eszelekedet közt nem fog ellenmondás támaszani — és míg ily biztonsággal eszelekedhetnek, szilárdulni fognak állhatatos jellemükben.

4) Formáljunk növendékeink lelkében egy igaz elveken alapuló jogos és jószándékú akaratot. A jogosult szabad akarat legnagyobb földi hatalom. Ezt sem zsarok nem láncok, sem testi fogatkozások meg nem bonthatják. Ez az emberben az isteni mindenhatóság.

Igy e négy pontban jellemzett értelemmel velünk szükségesnek és hasznosnak gyermekeink illetve növendékeink kedélyét elöltöztet, ezeket kellene benünk ápolni és fejleszteni, akkor nevelésünk fáradságainak egészséges és érettt gyümölcse lenne, mert nem csupán tudást, nem csupán kereskedőt, nem is csupán iparost nevelünk, hanem általában embereket — isten tetszésére, szeretett hazánk dicsőre, családjuk dicsőre és az egész emberiség boldogítására, mert hisz csak azon ember felel meg teljesen hivatásának, ki vallásértelmei alapján életét hazája virágzásának és embertársai között végeztetja előmozdításához szentelve.

Ime ennyit mondhattam az említett pont bővebb magyarázatul. Megértett-e vagy egyetért-e velem t. Collega ur és b. olvasóm, az még eddig titok előttem, de én tudom, hogy egyéni meggyőződésemet nyilvánítottam. Isten velem.

Kaposvár, 1880. decz. havában. Ö t v ö s.

Fővárosi levél.

Üdvöz légy 1881.

Ismétlően üdvözöllek.

Légy jobb, mint előzőid, nézd csak 365 napig tart előd, aztán porba, feledékenységbe vedd.

Mulandó vagy, mint minden. — Légy tehát jó. Hozzáll jőzve emberiségre, lazánkra, minden igazsághoz honfölgárra. Stúsd a rosszakat, jutalmazd a jókat, hozzáll áldást a magyarra.

1880 nincs többé. Csak volt. Eltűnik a lapok, velek, naplók tárából!

Csak emlegetni fogják már.

Aldani vagy átkozni.

Nem jól mutatta meg magát.

Mindjárt az első hónap véresen köszöntött be nálunk.

Festetich — Majtényi — Verhovay — Schwarz — Hajnal — véres demonstratio! Már ki emlékszik rá?

Zichy-Ferraris, Végh, Haimér, Hegedűs, Szörényi-és Krassómege, corruptio és sikkasztás. Ki emlékszik rá?

Istóczy, német zsidók, német színház, ki emlékszik rá?

Bezárták a német színházat. A nemzet tapsolt, a német lármázott. Kinyitották. Tapsol a német és a nemzet? Eh, ki törődik vele?

Még ez évben kellett annak történnie. 1880 még öreg napjára azt a bünt is követte el. Nehogy utódjára 1881-re essék a szőgyen.

A német színház kérdésével a magyarosodás ügyét hozták állandón szőgyegre, és addig nem is fog a napirendről letűnni, míg ezen kérdés teljesen felesleges nem lesz.

Budapest örüsi léptekkel magyarosodik. Német színháznak, német lapoknak abszolúte, semmi jövőjük nincs (sajnos, hogy még jelenik van.) Lejárják magukat, mint akár a krinolin-viselet.

Ez évben még egy fontos kérdést eleveztünk fel, a zsidó-kérdést. Es ez nálunk csak azért volt lehetséges, mert a zsidó a többi embertársól lényegesen eltér, mind szokásra, nyelvre, sőt névre nézve is. — Nálunk a zsidóra azonnal ráismerhetők, míg Francia- vagy Angolországban éppenséggel nem lehet őket megkülönböztetni, annyire egybeolvadtak az ottani lakosokba, hanem hiszem, hogy most már észhez fognak térni és akkor 100 Istóczy sem fog nekik ártani Mit törődnek arva, hogy Mészis mit mondott 4000 év előtt? Anna figyeljenek, hogy mit mond most a Móses.

Téhat csináltam egy kis zsidó kérdést.

1880! Vidd magaddal ezt is.

Nálunk példa alig van rá, hogy egy évben annyi újdonság került volna szíre, mint ez évben. Téhat mondhatjuk, hogy irodalmilag nagyon haladtunk.

A népszínházban A legény bolondja, Toborzás,

Borzáné Marcásja, Titilla, Székely Katalin, Nótás Kata. A szerelem sötét verem (és még hány idegen termék). A nemzeti színházban: A tör, Proletárok, Munkányi. A váltó, Névtelen hősök.

Bizony ezekkel meg lehetünk elégedve, mert labár kevés közltek a maradandó bűsöt, úgy a legtöbb mégis alapját képezik jobb daraboknak.

Ez év bátran nevezhető az emlékiratok évének. Kossuth, Pulszky, Dórnay emlékiratait, nem csak a jelenre, hanem késő századokra, mint fontos historicus utuntató adatok lesznek becsesek.

Ennyit 1880-ról.

Ha még hozzá teszem, hogy ez évben rövid volt a farsang, forró a nyár, hideg az ősz és meleg a tél (a mostani) és a termős középszer, akkor elmondtam mindent, mi ez évnek nevezetes eseményei.

Elsoroltuk a halottak minden érdemeit sőt hibáit, mondjunk neki úgy utolsó búcsuzót: Isten hozzá! Nyugodjál békében!

Nálunk az esztendő úgy temetik, mint a kaukázusi zsidó a halottját, t. i. vigadva, tombolva.

Szilyeszer napján, mindegyik vigad, mindegyik örül. Örül, hogy az évnek már vége. Örül, hogy egy új év kezdődik. Pedig az egyik olyan, mint a másik. Csak nevezik más. És ez is egyike az emberi gyarlóságoknak, hogy reményüket rendszeren az új évbe helyezik, mint a fulladó egy szalmazsálba.

A helyett, hogy kezéket szívre téve, megfontolják e napon mit és mennyi hibát, vétkeket követtek el, és szent fogadást tennének, hogy ezután javulnak, és most megújult erővel, kiki saját erjébe mérten igyekeznek, mások, az állan, az emberiség és a társadalom hasznára való, személyi függöttségét megtartani szent meggyőződés szerint eszelekedni, igéretét tartani, adósságot nem csinálni. — Vajon volna e akkor panaszt?

Szilyeszer napja milyen magasztos, milyen nagyszerű egy ünnepe volna akkor. —

Úgy e lap olvasóinak szemei már elfordulnak e soroktól, mert kezdek egy kis morált predicálni? Ne busnlijanak, hisz én sem vagyok job a deánké vázsnál.

Hiába, az ember az árral uszik.

Előttem legkürvőbb színben kínálkoznak, vigadó, dalárdák, iparos, kereskedő egyesületek meghívói a Szilyeszer estélyére.

Hova menjek?

Nem soká habozok. A sok nyomtatott meghívókért szemem egy finom kaeskaringsó vonásokkal irt kéziratra esik, melyen a következőket olvastam.

Szíveskedjék Szilyeszer estélyen nálam megjelenni.

Kövezték a papa a mama aláírása, a szegleten: „Ha nem jön el, haragszom. Mariska”.

Lehet-e ily meghívásnak ellent állni.

Úgy e nem.

Es most örvendő veszek búcsut önköztől, örvendő, azért mert az irás terhemre válik, mert sietek Mariska nagyszámhoz.

Már kalapot és botom vettem, midőn eszembe jut, hogy hiszen gratulálni is kellene.

Ugyan mit kívánjak?

Az „eladó” olvasóimnak szép és jó fürjert és nagyreményű irjérlőntnek, hogy versei moralai e lap hasábjában megjelenjenek, hogy a szerkesztő, ki nem tudom mi okból suttymba vezeti a tollat, sok sok előzetőt kapjon, és akadjanak sok munkatársra jobbak, mint én.

Téhat szerkesztő, munkatársak, olvasók és szedők (Ezekről se feledkezünk meg) boldog nyugodalmas pénzes új évet. Salamón Ödön.

Szini szemle.

S z o m b a t (decz. 25) Csekély közönség részvétele mellett „Miatyánk Isten” című színmű adatott elő. A darab a nagy nap alkalmára volt kiszemelve, mégsem elég számítással, mert ily jelentőségűes napon legtöbbször inkább mássra mint színházra gondoltak s helyesen. Jó kis erkölcsnevelő darab, tanulságos memorandum s szereplők rajta is voltak, hogy hassanak. Kiválóan rokonszenves alak volt benne Balog Árpád (a falu árva), erőteljes pathosot fejtett ki Balogné (Klára) Szereplők helyes felfogásáról győztek meg bennünk Erneyi (Kurta) és Kövi (Dudás) „egy áltálján véve” tetszett a közönségnek Balog Alajos (Pergő) jó alakítása.

V a s á r n a p (decz. 26) színe került „A zsidó honvéd.” Nagy fontosságu czélszót tartalmaz e darab, s most a semita mozgalom idejében aligha nagyobb hatást nem keltené e darab gyakoribb felvételése mint Istóczy minden fesszégése, mert ez híven kitárja a nemzet változhatlan közérzetét, magatartását. Részemről azt mondom, hogy azon híres németizáló pesti zsidó képviselők ha a szavazás ténye előtt, e darabot idézik vala emlékeztettké azt a merényletet el nem követik mit elkövezték. Ez a darab kitűnő „memento.” Az előadás kezdetétől végig figyelmet lekölt volt, különösen a hazafias érzelmek ártólat elragadott Izsák (Balog ig.) kedélyesen mulattató játéka folytán. Szép tehetségre vallott Závodszyk Mari (Eszter) megható játéka, ki lényegesen fájalmat az apai ellen irányú törekvésekkel

szemben szépen kifejezte és érezette — a mi érté többözt megaptolták. Nagy részük volt még — darab sikeres megoldása körül s említett érdemelnek szabatos játékuért Balog Árpád (Dávid) Köváry (Ehrlich), Ligethy és Kövi.

K e d o z (decz. 28) A kis Balog Irén jutalmul színehozott. Egy katona története. Csekély számú közönség jött össze, de a ki ott volt jól érte és mellett nézte a jutalmazandó szabatos, és kedves boldogjátékot, melyért izléseben köszített, diszes narancs függőszorával lett meglegye. Jól belelétk megukat szerepkébe s vonzó magaslata juttattak helyes alakításai által: Balog Árpád s a későbbi helyzetek ura Köváry (Samborán) mulattató játéka szép sikert aratott még Závodszyk Mari (Adrienne) a szenvedő kebel fájalmatnak hű megtestesítése által. Egy megjegyzést kell még is hozzátartatnom azon férde szokásra, mi Megyaszi Ilon különböző táborszerep elkövetett, hogy ott, hol a helyzet komolyaság leverő bus arcot kíván józónan elmosolyogja magát. Erről nem árt leszkönni.

S z e r d a (decz. 29) „A falu rossza családja 25 év mulva” című énekes népszínmű lett bemutatva Ligethy házassági jutalmójáért. A közönség e ritka alkalom sikerét előmozdítandó zsfelősig megfőtötte a termet — a nevezetesen fontos czél s Ligethy sikeres működése iránt való tekiutethöl.

A darabban van itt — ott egy érdekes pont, de az egész üres dob, mellyel lármát csapni igen, de hatni a szívre nem lehet. — Értelhen helyzetek, viszás állapokok s egyéb gyarlóságok tömkelegbe vezet a nézőt e merész reminiscencia meséig. Szereplők díszterese igyekezettel iparkodtak elpalástolni a darab hiányait — mind hiába — nem tudtak neki érdekes formát kölcsönözni. A két baktárszerep eredeti megoldást nyert Köváry és Balog Árpád két jó erő keze között.

C s ü t ö r t ö k (decz. 30) színe került „A próféta” látványos színmű. A németország anabaptista hazából vett műnisteri esemény képezi tárgyát, melyet szerzője ékes, föllengző sokszor áradzó nyelvvelzetben dolgozott föl — s több helyen élvezet, lelki öröm volt hallgatni.

Ma mindannyian dícséretes szorgalmat fejtettek ki e darab mint elméleti, mint szemléltetési előadását illetőleg. Tökéletes szabatos játékok folytán több-ször nyilvánult elismerésben részesültek Balog Árpád (Leyden), Balogné (Fides) és Závodszyk Mari (Bertha).

1739.

R. 880.

Rendőri hivatalos rovat.

Értesítés.

A t. közönségnek van szeresésem értesítésre hozni, hogy 1881. január 1-től Pápan a B é r s z o l g a intézmény életbe lép.

A bérslózákat a vásosban akként lesznek elhelyezve, hogy a t. közönség rövid időnként érintkezni velük. Jelvényül fehér haladó lemez füvegökön „Bérszolgá” 1, 2, 3, 4 foliárral, kék zubonyú vörös galzárral és vörös színnel.

Ezek esesély díjért kálldhetők és használhatók a t. közönség által helyben és vidéken — emberi erőtt túl nem haladó küldeményyel is. Megbízhatóságuk a rendőri hivatal által kápróbbátott.

Díjuk — benn a városban:

Negyed órány távolságra üresen, vagy jelentélen küldeménynyel 5 kr.

Negyed órány távolságra 5—25 kilogrammnyi tárgygyal 10 kr.

A város távolabb részére 2/4 órány távolságra üresen vagy esekélysséggel 10 kr.

A város távolabb részére 2/4 órai távolságra 5—25 kilogrammnyi tárgygyal 20 kr.

A városon kívül:

Közelebbi malmokba, vagy szőlőhegybe üresen vagy esekélysséggel 20 kr.

Távolabbi malmokba, szőlő hegyekbe 5 kilgr. tárgygyal 30 kr.

5—25 kilogramm tehert vive fentebbi közelebbi helyekre 30 kr.

5—25 kilogramm tehert vive fentebbi távolabbi helyekre 40 kr.

Élji díj 25% magasabb.

Negyed órány távolság alatt, oda és vissza menet értendő.

Városon kívül vidékre leendő küldésre is használhatók, de díjuk külön alkutárgya. — 24 óránál tovább külön marandiók tiltatik.

Utastíva vannak mindenkinek készséggel, gyorsan és híven szolgálói. — Hűltésűg, lustaság, gorbomáság, vagy bármi rend ellenes esekelményük, illető számának megjegyzésével keretik haladéktalanul bejelenteni.

Pápan, a rendőri hivatal decz. 27-én 1880.

C z i n k J á n o s, kapitány.

Videki és helyi hírek.

Tisztelt olvasóinknak boldog új évet kívánunk, oly boldogot, mint a milyen még nem volt. Vajjon remélhető-e ilyesmi?

Lapunk mai száma nyomdai akadályok s illetőleg a személyzetben történt változások folytán elkevese jelenik meg, a miért szives elnézését kerünk.

Betöréses tolvajlás történt a hét folytán egy

hosszuntolai boltban. A tetteseket nem fogták még el. Jó lesz vigyázni.

Karácsony utáni hétón tették sírba a helybeli evang. gyülekezet tanítóját, Tompa Zsigmondot, ki 34 éven át szolgált a tanítói rögös pályán. A családi gyászjelentés így hangzik: Tompa Zsigmond szül. Szente Eleonora a maga, ugy gyermekei és unokái nevében fájadalommal jelenti felejthetlen férjének Tompa Zsigmond pápai ev. tanítónak folyó hó 25-én esti 9 órakor, élete 56-ik s boldog házasságának 31-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogulnak hült tetemét folyó hó 27-én délután 3 órakor fogtak Pápán, az alsó városi temetőben az evang. egyház szertartásai szerint végnyugalomra tétetni. Béke hamvaira! — Az elhunytak gyermekei: Karolin, Théréz férjzetű Kovácsics Gyuláné, Lajos, Eliz, Sándor. — Unokái: Jenő, Lenke. A templom udvarán nagy számú halottí gyülekezet jelent meg, s Gyurácz Ferencz, ev. lelkész, nagyhatású gyászbeszédet mondott, melyben különösen a néptanítói hivatalról szót. A temetőn Bánfi János polg. isk. igazgató bucsuzott el egy rövid beszédben az elhunytól, mint a tanítói kar és az egyesület egyik tevékeny tagjától. A segédlelkész néhány felemelő szava után letették a csendes sírba. Szenvedő porait béke lebegje körül!

Halálozás Veszprémmege nem rég lőközönt alispánja, Bezerédj Gyula, tegnapelőtt megnalt. A családi gyászjelentés így hangzik: Bezerédj és lörintei Bezerédj Viktor jogtudor saját, ugy az összes rokonsg nevében bánatos szívvvel jelenti felejthetlen, szerettét édes atya bezerédj és lörintei Bezerédj Gyula, Veszprém vármegye alispánjának f. deczemb. hó 30-án, esti 10 órakor, élete 55-ik évében, a halotti szentségek átjatos felvétele után, hosszas szenvedés következtében történt gyászos elhunytát. A boldogulnak hült tetemét 1881. jan. 1-én, d. u. 4 órakor az alvárosi temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetnek. Az engedelő szent mise áldozat pedig január 3-án d. e. 11 órakor tartatik a szent Ferenczék helybeli templomában. Veszprém, 1880. decz. 31. Áldás és béke hamvaira.

Uj zeneművek. Táborosky és Parsch zeneműkereskedésében Budapesten megjelent: Hét eredeti magyar dal. 1 A budai nagy-utczában. 2. De más volna. 3. Hej violám. 4. Szívem, szegény szívem. 5. Kedves rózsám. 6. Elhagyatva. 7. Hejja rigó. Énekhangra zongorakísérettel (vagy zongorára külön) szerző Szende Lajos. Ára 1 frt.

A humorisztikus könyvtár 6. és 7. füzetét vették Kock Pál „A szerelmesek útja” című regényének folytatásával. Kiadja Dobrowsky és Franke Bpsten, Ára egy-egy füzetnek 15 kr. Előfizethetni egész évre 7 frt., félévre 3 frt. 60 krral. Ajánljuk.

A városunkban működő színtársulat még a jövő héten hagyja el Pápát, hogy jan. 5-én már Veszprémbe megkezdhessek előadásait. Sok szerencsét kívánunk!

A városi iskolaszék esztőtörti ülésében Szilágyi József tanár, ki, mint lapunk is jelentette, az elnökségről lemondott volt, ismét késznek nyilatkozott az elnökség addigi viselésére, míg majd az iskolaszék ujabb alakulni fog.

Mint curiozumot közöljük a hozzánk is beküldött következő chronostichonokat: Sz-Fehérvár január 1. 1881. Újévi közhajg. Főtisztelegendő Venosz Imre nagyprepost — ez. püspök — ur ő méltóságának az egyház, és haza fényének. VárosVnuknak atyának jöteVője! Egek Vra TEGED — aranykeresztes — !!Elsőrangy pVpsökséggel MentőlELebb szerenCséLtessen!!! — Szegényeink nevében hálás tiszteletből Dr. Schaller. II. Égi viszhang. Országszerte VnnepeLt Gróf ZICHY Jenőnek a hazai Ipar őszlute! hó!! 's LeghVebb pártfogójának! a „nemzet összes Lakossága LegbOLDogabb VjéVet kíván.” A fáradatlan buzgalmu tudomány-, mű- s iparbarátnak mély tiszteletből Dr. Schaller. Nagy licentia poeticanak tartjuk, mikor a doctor úr azt írja, hogy a „Nemzet összes lakossága.” Mi hát az a nemzet?

Petőfi adósevele. Van az ó-kollegium közéletben egy koresma, mely má régi idők óta számos diáknak szolgált ebédli helyül. E koresmába botoppan egy tanuló és megszólítja a koresmárost, hogy ő szeretne nála naponként ebédelni, de előre nem tud fizetni. A koresmáros azonban azzal utasította vissza az ajánlatát, hogy ő már sokszor megjárta s nem hitelez senkinek se. Csalódásainak behozonyítására elő vesz egy csomó poros, rongyos papírt s odacsapja a tanuló elé, ki szinte ösztönszerűleg nyult egy megsárgult papír után, melyet a csomagban megpillantott. A megsárgult levél egy kötelezvény volt, mely 15 váltóforinról szól s Petrovich Sándor aláírással volt ellátva. A tanuló rögtön Soós Lajoshoz, a főiskolai önképző kör elnökéhez sietett s elbeszélte neki, hogy mit látott. Az önképzőkör egyhangulag elhatározta, hogy az érdekes adósevelet megveszi s Petőfinek többi ereklyéi közé helyezi el, a mi már meg is történt. Petőfi ezt az adósságot itten való tartózkodása alatt eszálta. A koresmáros saját szavai szerint, már rég el akarta égetni az adósevelet, mert nem hitte volna, hogy ez oly jó pénz, s most 15 váltóforintért 25 pengőforintot kapott.

Karácsonyi ajándék. A többek között a gondos Jézuska egy debreczeni asszonynak három eleven kis gyermeket hozott, kic mind a hárman fiúk és mind a hárman egészségesek. Nem sok ez egy kicsit — a jóból?

Furcsa. A „Bácska” szerkesztője, ki máskül-

lönben a zombori államgymnázium tanára, a kis ir. fukat „libamájás öcsikém”-nek hívja. Továbbá ilyen hangon ír lapjában, felelelül egy nő levelére: „Hast du gezén! Szervusz libamáj szagu nibilista hölgy! Gyöpre az irással! A Halbkreuzer Sornál után fölveszi, és lesz nagy gezéresz... Ahhoz az ügyhöz melyet penget, maga csak köser liba. Maga tén ingyen méri a köleses khását? Tapogatzuk hogy kic esoda; ha kislújk, majd mi tesszk auszlogba a maga fáu fotografáját. Vaj geschrien! Kít bämül junk inkübb, a tanárt-e, vagy a szerkesztőt?

Kivert bikára vadásztak L.-Patonán — mint ezt már jelezttük is, — azonban sikertelenül. A bika elszabadult, kifutott a körből és a vadászok — kiknek már nem volt mit félni a vadállatoktól — elkezdtek a kisebb vadak összelövését és így lett hajtóvadászat eredménye 6 őz, 80 nyul és egy róka.

Fusio. A pápai izz. iparosok gyámolító egylete a humanitás egytellet több napi tanácskozás folytán egységre lépett, mindkét részről kiküldött öltágu bizottság, névszerint: Altstättler Jakak, Maitinszky Sándor, Lövinger Rafael, Wolf József és Stern Károly urak a pápai izz. ipar gyámolító egylete részéről, Nobel Armin, Roth Ludvig, Salczter Hermann, Singer Mihály és Pollák Salamon urak a humanitás egytel részéről 1880 deczember 30-án az egységi szerződést aláírásukkal perfektussá tették. Adja az isten, hogy ezen neumes, minde magánérdeket kizáró humanus egytel, a közszegénység javára még sokáig áldásdusan működhessek B—t.

Reiner illés január 3-tól kezdve a Vajdics-féle sörde mellett új t á n e z k u r z u s t nyit. Déltán 5—6-ig zárt óra, 8—9-ig felültek számára ez utóbbi szombat és vasárnap napokon 8—11-ig, tart. Tisztelettel Reiner Illés táncművész.

Kutya mint táviró. A „F. H.” írja: A napokban a lapok egy kutyaórl azt írták, hogy azt gazdája póstai szolgálatra használja. Most Páparól egy hasonló, de ennél sokkal érdekesebb esetről értesítenek bennünket. A volt pápai táviró-őnöknek Vése Istvánján van egy kutya, mely hivatalában annyiban tesz gazdájának új szolgálatot, hogy az a gépszobát bármikor elhagyhatja anélkül, hogy távozása bármely hátrányt, vagy fennakadást vonna maga után. Hyenkor a kutya kényelmesen elhelyezkedik a pamlogon és félve figyeli, hogy megérti a

más állomásból jövő jelzést. Ekkor leugrik a pamlogról és addig keresi ugatva gazdáját a házban, míg meg nem találja. — Ez aligha nem uj-évi hízzott kacsa.

ÜZENETEK.

N. . . . Irmához stb. Nagyon kedtetlegesek.
S. Ö. Bdpst. Non possumus!! Különbön szivesen. A kép megérkezett.
Z. Gy. Jó lesz.

= Jelentés. =

Mindent megpróbáltatok a legjobbhat megtartásotok.

Mint másképen várható nem volt, az általam képviselt találmány — mint minden jó —

patkányokat elevenen megfogni utánoztatott, mely csinálmányok, noha a czélnek csak hiányosan vagy éppen nem felelnek meg s mégis a közönségnek ajánlaltanak. Az aláírt által ajánlott fogás módja s a hozzá tartozó czélszerűen szerkesztett eszközök — csapóvas nélkül — melyek szakemberek által megvizsgáltattak, s melyekről elismerő bizonyítványokkal bírok, csak alulirotnál rendelhetők meg, és csakis ez van azon helyzetben, hogy az igért nagy szerű eredményért jóállhasson. Az apparatus a hozzá tartozó utasítással 7 oszt. ért. forinthba kerül s mindenki által minden udvaron vagy egyéb körülhatárolt téren könnyen és czélszerűen alkalmazható. A küldés bérmentve történik az összeg beküldése után vagy pedig póstautánvétellel.

Patkányok ezrei lettek már az általam ajánlott módon néhány hónap alatt elpusztítva.

Edmund von Jasinsky,

Breslau, Adolffstrasse Nr. 14.

ÖNKÉNTES VÉGELEDÁS

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint üzletem beszüntetése ezéjából, raktáromban lévő összes divat-, vászon- és rövidáru-cikkeket 20° gyári áron aiól árusítom el!!

rendkívüli olcsó bevásárlási alkalmat nyujtva,

kérem a n. é. közönség minél számosabb látogatását.

☞ Az üzlet árucikkkel együtt — megegyezés folytán — szintén bármikor átvehető.

Pápan, 1880. szept. hó.

Kiváló tisztelettel

BERMÜLLER GYULA
divatkereskedő.

ÖNKÉNTES VÉGELEDÁS

Steiner Bernát

Pápan

Tisztelettel ajánlja a nagyérdemű közönségnek nők és lányok számára nagy választékú

Jaquet, dolmán és kabátokat,

melyek a közelgő karácson és ujévre a legszebb ajándékokat képezik, mely alkalomra áraikat tetemesen leszállította.

Továbbá tudatja, hogy gyapjuszövetek nő-ruhakelmék, téli kendők és még több a téli idényre szükséges cikkek árai a kedvezőtlen időjárás miatt nagymérvű esőkkenést szenvedtek, tehát nevezett cikkekkel 15—20 perczenttel olcsóbbért mint eddig árusítja el.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.